

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR BANLIÖ TAŞIMACILIĞI SİSTEMİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2021 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7. DENETİM BULGULARI.....	7

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
--	---

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Bakım Onarım Giderlerinin Doğrudan Gider Kaydedilmesi
2. Yazılım Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi
2. İhalelerde Aday ve İsteklilerin Tamamı İçin Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması
3. İhalelere İlişkin Bildirim Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesi
4. İstisna Kapsamında Yapılacak Alımlar İçin Usul ve Esasların Belirlenmemesi
5. Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarının İhalesiz Yapılması
6. Katma Değer Vergisinden İstisna Edilen Alımlar İçin İstisna Başvurusunda Bulunulmaması
7. Sermaye Artırımına İlişkin Yükümlülüklerini Yerine Getirmeyen Ortaklar Hakkında İşlem Yapılmaması
8. Şirket Alacaklarına Faiz İşletilmemesi
9. Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Haklarının Genel Kurul Tarafından Belirlenmemesi
10. Şartları Taşımayan Personele Aile Yardımı Ödenmesi

---

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İZMİR BANLIYÖ TAŞIMACILIĞI SİSTEMİ TİCARET A.Ş (İZBAN), İzmir Büyükşehir Belediyesi ve TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 27'nci ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 2006 yılında kurulmuş olup 14.11.2006 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

İZBAN A.Ş.'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup demir yolu banliyö yolcu taşımacılığı işletilmesi işi ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde aynı hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

İZBAN A.Ş kamu ve özel hukukuna tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Kurumlar Vergisi Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir.

Şirket, Sayıştay Denetimine, mali açıdan yasal sınırlar gereği Yeminli Mali Müşavir Tam Tasdikine ve Bağımsız Denetime tabidir. Ayrıca şirket 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinin (d) bendi gereği Kamu İhale Kanunu'na tabi olduğu için gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile

yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, 2 tüzel kişi ortaklığını temsilen 8 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 25.03.2021 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdürlük, Kuzey İstasyonlar İşletme Müdürlüğü, Güney İstasyonlar İşletme Müdürlüğü, Trafik İşletme Müdürlüğü, Teknik Bakım Müdürlüğü, Araç Bakım Şefliği, Sabit Tesisler Şefliği, Mali ve İdari İşler Müdürlüğü, Mali İşler Şefliği, Lojistik ve Satın Alma Şefliği ile İnsan Kaynakları Şefliğinden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2021 tarihi itibarıyla 355'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

İZBAN A.Ş.'nin nominal sermaye tutarı 1.720.000.000 Türk Lirası olup bu sermayenin 1.717.200.000 Türk Lirası 31.12.2021 tarihi itibarıyla ödenmiştir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi, şirketin %47 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2021 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
TCDD İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	860.000.000	50
İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ	808.400.000	47
İZDENİZ A.Ş.	17.200.000	1
İZMİR METRO A.Ş.	17.200.000	1
İZULAŞ A.Ş.	17.200.000	1

Şirketin amacı, banliyö taşımacılığı yapmaktır. Bu nedenle şirketin ana gelirleri yolcu biniş gelirleridir. Bunun yanında sözleşmeden doğan gayri faallik tazminat gelirleri, reklam alanlarının kiraya verilmesinden elde edilen gelirler ve istasyonlarda yiyecek içecek otomatlarının ve banka ATM'lerinin yer kiralardan elde edilen gelirler de şirketin önemli gelir kalemleridir.

Gelir tablosundan, dönem net zararının son üç yılda nominal olarak artış ve azalışlar gösterdiği anlaşılmaktadır. 2018 yılındaki yüksek zararın nedeninin döviz kurundaki artış dolayısı ile yabancı para cinsinden yapılan kredi ödemelerinin maliyetinin artması, 2019 yılındaki zararda meydana gelen görece azalışın sebebinin döviz kurlarında düşüşün meydana gelmesi ve buna bağlı olarak yapılan kredi ödemelerinin TL bazında bir önceki yıla göre düşük olmasıdır. 2020 yılındaki zarar artışının dünya genelinde meydana gelen pandemi sebebiyle yolcu biniş hasılatlarındaki azalışın olumsuz etkisi olarak ortaya çıktığı değerlendirilmektedir. Şirketin 2021 zararı da bir önceki yıla göre artış göstermiştir. Bu artışın da temel sebebi döviz kurlarındaki yükselişler ve pandemi sebebiyle yolcu gelirlerindeki düşüştür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2020 yılı aktif toplamı 4.613.700 TL'yi veya net satışları toplamı 9.227.100 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2021 yılına ilişkin maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereği defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir.

Şirket, 29.07.2017 tarihli ve 30138 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan (56) Sıra no.lu Büyük ve Orta Boy İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Hakkında Tebliğ ile Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar uyarınca bağımsız denetime tabi olup BOBİ FRS' de öngörülen finansal tabloları (finansal durum tablosu, kâr veya zarar tablosu, öz kaynak değişim tablosu ve nakit akış tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim ve temsil ile ilgili esaslar başlığı altında yönetim kurulunun görev dağılımını düzenleyen 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen "*Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir*" hükmü ile şirketlerde denetim komitelerinin kurulması konusunda yönetim kuruluna yetki verilmiş ancak bu düzenleme ile belli bir ölçütü esas alan bir gereklilik ya da zorunluluk öngörülmemiştir

Aynı Kanun'un 378'inci maddesinde ise; "*Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. (2) Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollanır.*" denilmektedir.

Kanun'un 366'ncı ve 378'inci maddelerini birlikte değerlendirildiğinde, borsada işlem gören şirketlerde iç kontrol sisteminin kurulması zorunluluk iken diğer şirketlerde isteğe bağlı bırakılmıştır. Kanunun 378'inci maddesinde belirtildiği gibi denetçinin gerekli görüp bunu

yazılı olarak yönetim kuruluna bildirmesi halinde iç kontrol sisteminin kurulması diğer şirketlerde de zorunludur. Burada kanunla birlikte getirilen yenilik bağımsız denetçilerin gerekli görüp yönetim kuruluna bildirmesi halinde diğer anonim şirketlerde de iç kontrol sisteminin kurulmasının zorunlu tutulmasıdır.

İzban A.Ş tarafından kurulmuş bir iç kontrol veya iç denetim birimi yoktur. Türk Standartları Enstitüsü tarafından her yıl rutin olarak yapılan ve önceki yılın iş ve işlemlerini kapsayan denetimler sonucunda ve şirketin bünyesinde kurulan yazılım programı marifetiyle işleyişte meydana gelen aksaklıklar “Uygunluğu Düzeltici Önleyici Faaliyet“ programı üzerinden kontrol edilmekte ve sonuçların aynı program üzerinden takibi sağlanmaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi Ticaret Anonim Şirketi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Bakım Onarım Giderlerinin Doğrudan Gider Kaydedilmesi

Şirketin faaliyetlerinde kullanılan araçlar ve kullanılan tesisler için yapılan harcamaların ilgili varlık hesaplarında izlenmesi gerekirken, hatalı olarak 740-Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına kaydedilmek suretiyle doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Tek Düzen Hesap Planı Açıklamalarında 25-Maddi Duran Varlıklar hesap grubu; işletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerinin ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlendiği hesap grubu olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu açıklamalarda 25-Maddi Duran Varlıklar hesap grubu içinde yer alan;

253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının, üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve bu amaçla kullanılan taşıma gereçlerinin (konveyör, forklift vb.) izlendiği hesap olduğu, bu hesabın kullanım amaçlarına ve makine çeşitlerine göre bölümlenebileceği,

254-Taşıtlar Hesabının, işletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtların izlendiği hesap olduğu, ulaştırma sektöründe hizmet üretimi amacıyla kullanımda olan tüm taşıt araçlarının da bu hesapta izleneceği, ulaştırma sektöründe ana üretimde kullanılan taşıt araçlarının toplam tutarının bilanço dipnotlarında gösterileceği hususlarına yer verilmiştir.

Şirketin faaliyetlerinde kullandığı araçları ve tesisleri için yaptığı bakım onarım giderleri, varlıklarının kullanım ömrünü ve ekonomik değerini arttırıcı niteliktedir. Bir şirketin varlıklarının yüksekliği mali gücünün sağlamlığı hakkında kanaat oluşturmaktadır. Söz konusu harcamaların varlık hesaplarında aktifleştirilmesi gerekirken Hizmet Üretim Maliyetleri Hesabında izlenmesi bir taraftan Şirket varlıklarının mevcut değerinin altına görünmesine diğer taraftan da maliyet giderlerinin mali tablolarda olduğundan yüksek görünmesine sebep olmaktadır.

BULGU 2: Yazılım Alımlarının Haklar Hesabında Muhasebeleştirilmemesi

Şirket tarafından yapılan bilişim ve yazılım alımlarının 260-Haklar Hesabında izlenmesi gerekirken hatalı olarak 740-Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına kaydedilmek suretiyle doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Şirket tarafından dönem içinde 170.040 TL tutarında sözleşme bedeli ile “İZBAN AŞ 1 Yıllık Bilişim ve Danışmanlık Hizmet Alımı” yapılmış ve alım tutarı 740-Hizmet Üretim Maliyeti Hesabına kaydedilmiştir.

Tek Düzen Hesap Planı Açıklamalarında; 26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubu; herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya

---

---

yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefîyelerin izlendiği hesap grubu olarak tanımlanmıştır.

Söz konusu açıklamalara göre 260-Haklar Hesabı; imtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve unvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsamaktadır. Yine Tek Düzen Hesap Planı Açıklamalarına göre bu mahiyette edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilmeli, yararlanma süreleri içerisinde veya yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilmelidir.

Bilişim ve yazılım alımlarına ilişkin 170.040 TL'nin 260-Haklar Hesabında izlenmeyerek doğrudan gider kaydedilmesi, mali tablolarda 740-Hizmet Üretim Maliyeti Hesabının bu tutar kadar fazla görünmesine ve ayrıca 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabının ayrılacak amortisman tutarı kadar eksik görünmesine neden olmaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünerek Doğrudan Temin Yöntemi ile Gerçekleştirilmesi

Aynı ihale kapsamında yapılabilecek olan alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen temel ihale usulleri olan açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edilmesi gerekirken kısımlara bölünmesi suretiyle doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

Bu kapsamda Şirket tarafından muhtelif tarihlerde ve birden fazla olacak şekilde “hizmet araçları alımı” ve “makine hizmet alımı” işleri temel ihale usulleri kullanılmak yerine doğrudan temin yöntemi kullanılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 22'inci Maddesi ile ihtiyaçların sadece madde metninde sayılan hallerde ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü kullanılarak karşılanmasına cevaz verilmektedir.

Ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesindeki; "İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez. Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez ..." hükmü ile Kanun'un 22'nci maddesinin (d) bendinde belirlenen eşik değerlerin altında kalmak amacıyla işlerin kısımlara bölünemeyeceği hususu vurgulanmıştır.

Ayrıca Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5.1.2. maddesinde de; "...4734 sayılı Kanunun 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22'nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir." denilmek suretiyle, tek bir ihalede temin edilebilecek ihtiyaçların, kısımlara bölünerek doğrudan temin yöntemiyle karşılanmasına yasak getirilmiştir.

İhtiyaçların karşılanmasında doğrudan teminin sınırlı ve özel durumlarda uygulanabileceği, ihale usullerinden birinin uygulanması gereken hallerde doğrudan temin yoluyla alım gerçekleştirmek konusunda idarelerin takdir yetkisinin bulunmadığı, temel ihale usullerinin açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü olduğu hususlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

BULGU 2: İhalelerde Aday ve İsteklilerin Tamamı İçin Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

İZBAN AŞ'nin dönem içinde açılan ihalelerinin tamamında tüzel kişi aday veya isteklilerin %50'den fazla hissesine sahip ortakları ile başvuru veya teklifi imza edenlerin yasaklılık teyitlerinin yapılmadığı sadece başvuruda bulunan tüzel kişi için kontrol yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhaleye katılmayacak olanlar" başlıklı 11'inci maddesinde doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılmayacak olanlar sayılmıştır.

22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin "İhaleye katılan aday veya isteklilerin ihale kontrol sisteminden kontrol edilmesi" başlıklı 28'inci maddesinin 3'üncü fıkrasında, Kanun'un 11'inci maddesinde sayılmış olan 'ihalelere katılmayacak olanların' tespiti için düzenleme yapılmıştır. Söz konusu maddede; *İhale üzerinde kalan isteklilerin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının İhale Kontrol Sisteminden teyit ettirilmesi esasları çerçevesinde, haklarında kamu davası açılması nedeniyle ihalelere katılmayacak olanlar için de teyit işlemi gerçekleştirilecektir. Bütün aday veya isteklilerin ve bu kapsamda tüzel kişi aday veya isteklilerin % 50'den fazla hissesine sahip ortakları ile başvuru veya teklifi imzalayan yetkililerinin de 4734 sayılı Kanununun 11 inci maddesine göre İhale Kontrol Sisteminden kontrol edilmesi gerekmektedir.*" denilmektedir.

Kamu İhale Tebliği ile yapılan düzenlemeden anlaşıldığı üzere kontrollerin tüzel kişilikler ile birlikte tüzel kişiliklerin %50'den fazlasına sahip hissedarları ile başvuru veya teklifi imza edenler için de yapılması gerekmekte olup teyitlerin yapılmaması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

BULGU 3: İhalelere İlişkin Bildirim Yükümlülüklerinin Yerine Getirilmemesi

Şirket tarafından 2021 yılında yapılmış olan ihaleler ile ilgili olarak, 5510 sayılı Kanun gereği Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi zorunlu olan hususlara ilişkin bildirim yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi nedeniyle idari para cezalarına muhatap kalındığı görülmüştür.

İzmir Çiğli Sosyal Güvenlik Merkezinin 2021/07 Karar ve 2021/07 Esas No'lu Karar Tutanağından; 11.08.2020 tarih ve E.9333398 sayılı yazı ile Şirketten talep edilen belgelerin 5510 Sayılı Kanun'un 85'inci maddesi gereğince süresinde verilmemesinden dolayı mezkûr Kanun'un 102'nci maddesi gereği 11.772 TL idari para cezasının uygulandığı anlaşılmıştır.

Husus ile ilgili olarak Çiğli Sosyal Güvenlik Merkezi tutanaklarından anlaşıldığı üzere; Şirketin yapmış olduğu ihalenin yüklenicisine idari para cezası müeyyidesi uygulandığı, yüklenici tarafından cezaya itiraz edildiği ve işin mahiyetinin personel çalıştırılmasına dayalı olmadığı beyanında bulunduğu anlaşılmıştır. Yine tutanaktan anlaşıldığı üzere konu ile ilgili

---

olarak Çiğli Sosyal Güvenlik Merkezi Şirketten bilgi talep etmiş ancak Şirket 30 günlük yasal süre geçtikten sonra cevabi mahiyette yazı göndermiştir. Yasal süre içerisinde yükümlülüğün yerine getirilmemesinden dolayı 11.772 TL tutarında idari para cezası uygulanmıştır.

Yine Çiğli Sosyal Güvenlik Merkezinin 2020/29 Esas ve 2020/29 Karar No'lu tutanağından; Şirketin 26.10.2020 tarihinde yapmış olduğu ihalesine ait “*ihale sözleşme bildirimini*” 5510 sayılı Kanun’un 90’ncı maddesi gereğince süresinde vermemesinden dolayı Kanun’un 102’nci maddesi gereğince Şirkete 2.943 TL tutarında ceza kesilmiştir. Tutanağın incelenmesi sonucunda hususla ilgili olarak Şirket tarafından, yapılan ihalenin sözleşmesinin elden teslim edildiğinden bahisle cezanın iptalinin talep edildiği anlaşılmaktadır. Çiğli Sosyal Güvenlik Merkezinin İtiraz Komisyonunun Kararında özetle ihalenin 26.10.2021 tarihinde yapıldığı, bildirim 15 gün içerisinde yapılması gerektiği, bildirim 20.11.2021 tarihinde yapıldığı, yasal sürenin geçirildiği ve Şirketin itirazının yerinde olmadığı belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen ve Şirket tarafından yerine getirilmeyen yükümlülükler dolayısı ile Şirkete toplam 14.715 TL tutarında cezai müeyyide uygulanmıştır. Ayrıca söz konusu cezaların zamanında ödenmemesinden kaynaklı olarak 519, 36 TL tutarında da gecikme zammı uygulanmıştır.

Şirket tarafından yapılan ihaleler ile ilgili olarak ihale mevzuatı ve sosyal güvenlik mevzuatı gereğince yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin yerine getirilmemesi yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırı olup Şirketi mali külfete de sokmaktadır. Yapılan ihaleler ile ilgili olarak ihale ve sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine riayet edilmemesinin Şirket menfaatleri ile bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 4: İstisna Kapsamında Yapılacak Alımlar İçin Usul ve Esasların Belirlenmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’na tabi olan ve ayrıca ticari faaliyetleri çerçevesinde Kanun’un 3’üncü maddesinin (g) bendinde yer alan istisna hükmüne göre alımları olan Şirketin bu alımlarına ilişkin usul ve esaslarının belirlenmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 2’nci maddesi ile Kanun kapsamında yer alan idareler sayılmış ve sayılan idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Kanun'un 3'üncü maddesinde ise ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri haricinde bu Kanun'a tabi olmayan ve istisna kabul edilen alımlar sayılmıştır. Söz konusu maddenin (g) bendinde; *"2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüz milyar Türk Lirasını aşmayan mal veya hizmet alımları,"* istisna kapsamında değerlendirilmiştir.

Kanun'un yasaklar ve cezalarla ilgili düzenlemeleri, 58 ile 61'inci maddelerinde düzenlenmiş bulunmaktadır. Kanun'un 60'uncü maddesinin son fıkrasında, *"5'inci maddede belirtilen ilkelere ve 62'nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır"* düzenlemesi yer almaktadır.

Kanun'un 60'uncü maddesinin atıfta bulunduğu 5'inci maddesinde ise idarelerin, bu Kanun'a göre yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu; aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede, 3'üncü maddeye göre istisna tutulan alımlarla ilgili olarak, 4734 sayılı Kanun'da esas ve usullerin belirlenmesine ilişkin açık emredici bir düzenleme yer almamış olmasına rağmen, Kanun'un temel ilkelerine, yasak ve ceza hükümleri ile 62'nci maddede yer alan hususlara uyulması zorunluluğu doğmakta ve bu kapsamda temin edilecek ihtiyaçlar için esas ve usul belirlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan, 4964 sayılı Kanun'un geçici 1'inci maddesinin ikinci fıkrasındaki; *"4734 sayılı Kanunun 3'üncü ve geçici 4'üncü maddelerinde bu Kanunla yapılan değişikliklerden dolayı hazırlanması ve yürürlüğe konulması gereken esas ve usuller, bu Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren otuz gün içinde hazırlanır ve yürürlüğe konulur. Bu düzenlemelerin yayımlanmasına kadar idareler, 4734 sayılı Kanun'un bu Kanunla değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan 3'üncü ve geçici 4'üncü maddeleri gereği hazırlanan ve yürürlüğe konulan"*

---

esas ve usulleri uygulamaya devam ederler” ifadesi ile 4734 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesine göre istisna tutulan alımlarla ilgili esas ve usullerin belirlenmesine cevaz verilmektedir.

İstisna kapsamında yapılacak alımlarla ilgili usul ve esasların, 4734 sayılı Kanun’un temel ilkelerini, yasaklama ve ceza hükümlerini kapsayacak şekilde hazırlanıp Şirketin yetkili kurullarında görüşülerek (3011 sayılı Resmî Gazetede Yayımlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun hükümlerinin de dikkate alınması suretiyle) yürürlüğe konulması gerekmektedir.

BULGU 5: Serbest Tüketici Olan Şirketin Elektrik Enerjisi Alımlarının İhalesiz Yapılması

Serbest tüketici olma hakkına sahip olan Şirketin elektrik ihtiyacının ihale yapılmaksızın karşılandığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde; Kanun’a tabi idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir. Yine Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; bu Kanun’un uygulanmasında mal; satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları şeklinde tanımlanmıştır.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu’nun 3’üncü Maddesi (cc) bendine göre serbest tüketici; kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi ifade etmektedir.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından serbest tüketici limiti 2021 yılında 1200 kwh olarak belirlenmiştir.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 13.10.2011 tarih ve 13316 sayılı Genelge’sine göre 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan idarelerce; elektronik haberleşme hizmetleri ile serbest tüketici olmaları halinde elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarının ihale yolu ile temin edilmesi esastır.

Yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, serbest tüketici olmaları halinde, kamu idarelerinin elektrik ve doğalgaz ihtiyaçlarını ihale yoluyla temin etmelerinin esas olduğu ve bu itibarla elektrik alımlarının 4734 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılmasının mevzuata uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Katma Değer Vergisinden İstisna Edilen Alımlar İçin İstisna Başvurusunda Bulunulmaması

Şirkete ait trenlerin bakım, onarım işlerinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre istisnaya tabi işlemler kapsamında olmasına rağmen bu işlemler için istisna başvurusunda bulunulmaması nedeniyle KDV ödendiği tespit edilmiştir.

3065 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; *“Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler, ...”* denilmek suretiyle söz konusu teslim ve hizmetler vergiden müstesna sayılmıştır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin II. İstisnalar Bölümünün 1.2. Araç ve Tesislerin Tadil, Onarım ve Bakım Hizmetlerinde İstisna başlığı altında, faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere, bu araçlarla ilgili olarak verilen tadil, onarım ve bakım hizmetlerinin KDV'den istisna olduğu belirtilmiş ve bu mükelleflerin söz konusu istisnadan nasıl yararlanabileceklerine dair ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir. Açıklamalara göre faaliyetleri deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflerin, bu araçlarla ilgili olarak aldıkları tadil, onarım ve bakım hizmetlerindeki KDV istisnasından yararlanabilmeleri için vergi dairesine başvurarak, her işlem bazında istisna belgelerini almaları ve bu belgeleri satıcılara vermeleri gerekmektedir.

Dönem içinde demiryolu taşıma araçlarının tadil, onarım ve bakımları için 886.337,86 TL tutarında harcama yapan ve 135.204,08 TL tutarında KDV ödemiş olan Şirket açısından, gerekli başvurularda bulunularak istisna belgelerinin alınması ve KDV istisnasından yararlanılması gerekmektedir.

BULGU 7: Sermaye Artırımına İlişkin Yükümlülüklerini Yerine Getirmeyen Ortaklar Hakkında İşlem Yapılmaması

Şirket Genel Kurul Kararı ile yapılan bedelli sermaye artırımına ortaklar tarafından riayet edilmediği ve ortakların yükümlülüklerini zamanında yerine getirmediği tespit edilmiştir.

Şirketin 23.03.2021 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısı Kararında Şirket Sözleşmesinin “Şirketin Sermayesi” başlıklı 6’ncı maddesinde değişiklik yapılmıştır. Kararda özetle;

Şirket sermayesinin 1.440.000 TL’den 1.720.000 TL’ye çıkarılması, artırılan sermayenin ¼ ünün tescilden önce, geri kalan kısmının 30.06.2021 tarihine kadar ödenmesi kararı alınmıştır. Yine Kararda aynen “*sermaye taahhüt borçlarının ortaklardan, Yönetim Kurulunun alacağı kararlar doğrultusunda veya Şirket yetkili imzaları tarafından ve şirketin ihtiyaçları doğrultusunda uygun göreceklere süreler ve miktarlarda, belirtilen tarihlerden önce istenebilir. Sermaye borçlarını zamanında ödemeyen pay sahipleri hakkında 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanır.*” denilmiştir.

Yukarıda yer verilen Karar gereği, Şirket ortaklarının sermaye ödeme yükümlülüklerini 30.06.2021 tarihine kadar yerine getirmeleri gerektiği, hatta Yönetim Kurulu Kararı ile yükümlülüklerin daha önceki bir süre ve miktarda talep edilebileceği anlaşılmaktadır. Ancak ortaklar yükümlülüklerini yerine getirmemiş olup sermaye artırımına konu 280.000 TL’nin 200.000 TL’si ödenmemiştir.

Sermaye artırımına uymayan ortaklarla ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu’nun;

128’inci maddesinde; “*Şirket, her ortağın sermaye koyma borcunu yerine getirmesini isteyebileceği ve dava edebileceği gibi, yerine getirmede gecikme sebebiyle uğradığı zararın tazminini de isteyebilir.*”;

482’nci maddesinde; “*Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.*”

Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir.” hükümleri yer almaktadır.

Mezkûr mevzuat gereğince sermaye koyma yükümlülüğünü yerine getirmeyen ortaklar bakımından Kanun'un öngördüğü müeyyideler faiz ödeme, şirketin zararlarını tazmin etme ve hatta ortaklıktan çıkarılma gibi ağır sonuçlar doğurabilecek yaptırımlardır.

Şirket kayıtları incelendiğinde Şirketin cari harcamaları ve faaliyet giderlerinin Şirket gelirleri ile karşılanamadığı ve her yıl sermaye artırımı yapıldığı görülmüştür. Şirketin finansman açığı ayrıca borçlanma yoluyla karşılanmaktadır. Şirket tarafından sermaye artırımı yoluyla gelen tutarların yanında İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclisinin Şirkete verdiği onaylanmış kredi tutarının tamamı kullanılmıştır. Borçlanma limitinin tamamının kullanılması nedeniyle sermaye artırımından elde edilecek tutar, ödemeler dengesinin sürdürülebilirliği açısından tek kaynak durumundadır.

Sermaye taahhütlerini zamanında ödemeyen ortaklar için herhangi bir takip işlemi yapılmaması ve faiz tahakkuk ettirilmemesinin Şirket menfaatleri ile bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Şirket Alacaklarına Faiz İşletilmemesi

Şirketin faaliyet gelirlerinin elde edilmesinde kullanılan elektronik bilet ücret toplama sistemi İzmir Büyükşehir Belediyesinin bağlı idaresi ESHOT tarafından işletilmekte ve ESHOT hesaplarında toplanan elektronik bilet hasılatı, ilgili ulaştırma şirketlerine payları ölçüsünde aktarılmaktadır. Ancak ESHOT tarafından toplanan hasılatın Şirket hesaplarına düzenli olarak ve zamanında aktarılmadığı, dolayısı ile Şirketin gelirlerinin zamanında tahsil edilemediği ve gecikmeden kaynaklı olarak faiz tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Elektronik ücret toplama sistemi özetle, yönetici bir banka aracılığıyla müşterilerin toplu taşıma için temin ettiği karta yatırılan para ile bu kart vasıtasıyla toplu taşımayı kullanmasıyla ortaya çıkan gelirin toplanması sürecidir. Ulaşım faaliyeti yürüten İZBAN AŞ'nin başka faaliyetinin olmaması sebebiyle faaliyet gelirlerinin tamamı bu sistem üzerinden elde edilmektedir.

İzmir sınırları içerisinde toplu taşımada ücret toplama sistemi üçüncü bir şahıstan hizmet alımı yapılmak suretiyle ESHOT tarafından yürütülmekte ve sistem üzerinden tahsil edilen hasılat ESHOT'un banka hesaplarında toplanarak bir süre sonra ilgili ulaştırma şirketlerine aktarılmaktadır. ESHOT ile yapılan protokol uyarınca İZBAN AŞ adına toplanan hasılatın 15 iş günü içerisinde Şirketin hesabına aktarılacağına dair mutabakata varılmıştır. Ancak yapılan

---

incelemede mutabakata varılan süreye uyulmadığı ve toplanan hasılatın Şirket hesabına 15 iş gününü aşan sürelerde aktarıldığı görülmüştür.

Şirketin ödemeler dengesinin güçlü olmadığı, faaliyetleri gereği kullanılan kredilerin ödenmesinde gecikmeler yaşandığı ve sürekli finansman ihtiyacı içinde bulunduğu dikkate alınarak, alacaklar için takip işlemi başlatılmamasının ve hasılatların aktarılmasında gecikme olan dönemler için faiz işletilmemesinin Şirket menfaatleri ile uyuşmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Haklarının Genel Kurul Tarafından Belirlenmemesi

Yönetim kurulu üyelerine yapılan ücret ödemelerinin genel kurul kararı ile belirlenmesi gerekirken yasal zorunluluğa uyulmadığı tespit edilmiştir.

Şirket tarafından yönetim kurulu üyelerine mali haklar kapsamında huzur hakkı ödemesi ve ücret ödemesi yapılmaktadır. Şirketin 8 yönetim kurulu üyesi mevcuttur ve üyelerin tamamı Murahhas üye olarak tescil ettirilmiştir. Şirket genel kurulunun 23.03.2021 tarihli kararıyla, yönetim kurulu Murahhas üyelerine ödenecek ücretlerin tespiti için yönetim kuruluna yetki verilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Yönetim Kurulu Üyelerinin Mali Hakları" başlıklı 394'üncü maddesinde; "*Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kardan pay ödenebilir*" denilmek suretiyle yönetim kurulu üyelerine yapılacak ödemelerin esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un anonim şirketlerde genel kurulun görev ve yetkilerini düzenleyen 408'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait devredilemeyecek görev ve yetkiler sayılmıştır. İlgili fıkranın (b) bendinde; "*Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları*" hususuna da yer verilmiştir.

Mezkûr mevzuattan anlaşıldığı üzere yönetim kurulu üyelerinin ücretlerini belirlemek Şirket genel kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasındadır. Bahsi geçen genel kurul

---

---

kararı ile yönetim kuruluna kendi ücretlerini belirleme yetkisi verilmiş olup, bu uygulamanın Türk Ticaret Kanunu hükümlerine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 10: Şartları Taşımayan Personele Aile Yardımı Ödenmesi

Aile yardımından yararlanabilme şartlarını taşımayan veya şartları kaybeden işçi personele beyanlarına istinaden aile yardımı ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir.

Şirket ile Türkiye Demiryolu İşçileri Sendikası arasında 01.07.2020 - 30.06.2023 tarihleri arasını kapsayan Toplu İş Sözleşmesinin “Aile ve Çocuk Yardımı” başlıklı 50’nci maddesi; “657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bütçe kanunlarında memurlar için öngörülen aile ve çocuk yardımı aynı şartlarla ve aynı miktarlarda işyerlerinde çalışan sendika üyesi işçilere ödenir” şeklinde düzenlenmiştir.

Toplu sözleşmede atıf yapılan 657 sayılı Kanun’un “Aile Yardımı Ödeneği” başlıklı 202’nci maddesinde; “Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500, çocuklarından herbiri için de 250 gösterge rakamının (72’nci ay dâhil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde; Şirket personelinin eş yardımını alma açısından 657 Sayılı Kanun’daki hükümlere tabi olduğu ve Kanun uyarınca yardım almaya hak kazanmanın koşulunun, personelin eşinin menfaat karşılığı bir işte çalışmaması veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almaması olduğu anlaşılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumundan temin edilen bilgilere göre, aile yardımı ödemesi yapılan 42 personelin eşlerinin menfaat karşılığı çalışmakta veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almakta olduğu halde dönem içinde toplam 123.012,68 TL tutarında eş yardımını ödemesi yapıldığı tespit edilmiştir.

Mevzuata aykırı olarak yapılan ödemelerin ilgili personelden tahsil edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>